

INTERREG IIIA

A Bécs – Pozsony – Győr régió
közös térségfejlesztési stratégiája

2. kiegészítő modul:
Regionális szervezeti modell
Település- és közlekedésfejlesztés

Zárójelentés

2004 március

Készült az EU támogatásával

Amt der Wiener Landesregierung,
Magistratsabteilung 18
Amt der Niederösterreichischen Landesregierung
Amt der Burgenländischen Landesregierung

PROJEKT

A BÉCS – POZSONY GYŐR RÉGIÓ KÖZÖS TÉRSÉGFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA (JORDES+)

Megbízó: Land Wien
 Land Niederösterreich
 Land Burgenland
 Europäischer Fonds für Regionalentwicklung

Projektgazda: Regional Consulting ZT GmbH
 Schlossgasse 11
 A-1050 Wien

***TELEPÜLÉS- & KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉS ÉS
HATÁSTANULMÁNYOK
REGIONÁLIS SZERVEZETI MODELL***

az INTERREG IIIA-Projekt keretében
A Bécs – Pozsony – Győr régió közös térségfejlesztési stratégiája

**Zárójelentés
2004 március**

Megbízó:
JORDES+ Projektmanagement, Regional Consulting

Ügyintéző: Reinhold Deußner
Claudia Doubek
Ulrike Fasching
Gerald Kovacic
Wolfgang Neugebauer
Friedrich Schindegger

Tanácsadó partner: Vojtech Hrdina
Jan Konček
(Aurex s.r.o., Bratislava)
Csaba Koren
(Széchenyi István Universität, Győr)

Médiatulajdonos: Österreichisches Institut für Raumplanung (ÖIR)
A-1010 Wien, Franz-Josefs-Kai 27
Tel.: +43 1 533 87 47, Fax: +43 1 533 87 47-66, e-mail: oir@oir.at | www.oir.at
Készíti: Österreichisches Institut für Raumplanung (ÖIR), Wien

Bécs, 2004 március / ANr. A 2786.70

Belső hivatali használatra

TARTALOM

1.	BEVEZETÉS	7
1.1	Feladatok kitűzése	7
1.2	A jelentés felépítése	7
2.	A TELEPÜLÉS ÉS A KÖZLEKEDÉS KÖLCSÖNHATÁSAI	10
2.1	A pontszerű elérhetőség felváltása területi elérhetőségre	10
2.2	Növekvő jólét és építési telek szükséglet	11
2.3	A mezőgazdaság visszahúzódása	12
2.4	A telephelyek hierarchiája a tömegközlekedésben és az egyéni közlekedésben	13
2.5	A település és közlekedés szervezése a vonzaskörzetben	14
3.	A TELEPÜLÉSPOLITIKA KERETFELTÉTELEI	17
3.1	Vonzaskörzet-fejlesztés a JORDES+ régió ausztriai részében	17
3.2	Település- és telephelystruktúra	17
3.2.1	A gazdaság munkahely-központjai és telephely kereslete	23
3.2.2	Lakóhelyek helyszín-kereslete	28
3.3	A népesség dinamikája az 1990-es években	31
3.4	Népesség- és településfejlődés - prognózisok	32
3.5	Térségi minták és fejlesztési koncepciók	34
3.6	Szereplők, kompetenciák	38
3.7	A közlekedéspolitika keretfeltételei	39
3.7.1	Közlekedési kínálat	39
3.7.2	Közlekedési kereslet	47
3.7.3	Települések strukturális fejlődési potenciálja és a közlekedési infrastruktúra	52
3.7.4	Közlekedéspolitikai célok és minták	56
3.7.5	Szereplők, feladatköreik	57
3.8	Együttműködési területek a határon átlépő közlekedésben	60
3.8.1	Marchland északi része	62
3.8.2	Bécs - Pozsony	62
3.8.3	A Neusiedlersee (Fertő-tó) régiója	64
3.8.4	Wiener Neustadt – Eisenstadt – Sopron	64
3.8.5	Az együttműködési térségek összefoglaló jellemzése	65
4.	HATÁRON ÁTLÉPŐ TÖMEGKÖZLEKEDÉS A TELJES TÉRSÉGBEN	66
4.1	Eljárásmód	66
4.1.1	A keretfeltételek elemzése	67
4.1.2	Az összeköttetések rangsorolása és besorolása	67

4.1.3	A tömegközlekedési eszközök összeköttetéseinek minőségelemzése	68
4.1.4	Eredmények és következtetések	73
4.1.5	Intézkedések a többi kooperációs térségben	73
4.2	Bécs – Pozsony vasúti összeköttetés	75
4.2.1	Eljárásmód	75
4.2.2	Közlekedési kritériumok	75
4.2.3	Településkritériumok	78
4.2.4	Bécs – Pozsony vasúti összeköttetések értékelése	79
4.2.5	Összefoglaló értékelés	83
4.2.6	A vasúti összeköttetések minőségével szemben támasztott követelmények	84
4.3	Intézkedések	86
4.3.1	Marchegg-i ág kiépítése	86
4.3.2	Javaslatok egy Bécs – Pozsony ajánlati koncepcióhoz	86
4.3.3	Megállók	89
4.4	Határon Átnyúló Közlekedési Szövetség	91
4.4.1	Határon átnyúló szövetségi megoldások külföldön	91
4.4.2	Szövetségi megoldások a JORDES+ régióban	93
4.4.3	VOR kiterjesztése Pozsonyra	94
4.4.4	Liberalizáció	95
5.	TERVEZÉS – LEHETSÉGES FORGATÓKÖNYVEK	97
5.1	Aktivitások a településfejlesztés területén	97
5.1.1	Logisztika / áruterminálok	97
5.1.2	Technológiai és gazdasági parkok	100
5.2	Közlekedési intézkedések	103
5.2.1	Közúti projektek	103
5.2.2	Vasúti projektek	104
5.2.3	Problémás pontok / stratégiai fontosságú témák	105
5.3	Forgatókönyvek a JORDES+ régió számára: Kumulatív dinamika a policentrikus struktúrával szemben	108
5.4	TÖMEGKÖZLEKEDÉS – Tervek a Bécs és Pozsony közötti részre	113
5.4.1	Feltétel: A településdinamika korlátozása a déli városszélen	113
5.4.2	Magas színvonalú kínálat a Bruck an der Leitha / Parndorf / Neusiedl kistérségben	113
5.4.3	Pozsony szuburbanizációja	114
5.4.4	Dinamikai esélyek Bécs és Pozsony északi részén	114
5.5	Települési forgatókönyvek a Bécs és Pozsony közötti területre	116
	IRODALOM	119
	FÜGGELÉK	121

Táblázatok jegyzéke

1. táblázat	Lakosság és foglalkoztatottak 2001-ben a JORDES+ régióban a NUTS-III-régiók szerint	18
2. táblázat	A gazdaság differenciált telephelyigénye	24
3. táblázat	Általános járatsűrűség a vasúti közlekedésben	46
4. táblázat	Az utasszám változása a tömegközlekedésben, Bécs városhatár	51
5. táblázat	A szereplők kompetenciái és cselekvési tere	57
6. táblázat	A centrumok kapcsolatainak funkcionális besorolása.....	68
7. táblázat	Az összeköttetés besorolása ⁶⁸	
8. táblázat	Funkcionális besorolás és tömegközlekedési minőség	69
9. táblázat	Bécs – Pozsony vasúti összeköttetések értékelése Közlekedési kritériumok	78
10. táblázat	Bécs – Pozsony vasúti összeköttetések értékelése Lakossági és munkahely potenciálok	79
11. táblázat	Bécs – Pozsony vasúti összeköttetések teljes értékelése	82
12. táblázat	Jelenlegi vonat kínálat és az ÖBB ajánlati koncepciója	84
13. táblázat	Vasúti célutazás Bécs – Pozsony	85
14. táblázat	A határon átlépő JORDES+ ajánlati koncepció	87
15. táblázat	A lehetséges sebes- és gyorsvonati megálló szakaszok szerint	89
16. táblázat	A vasúti összeköttetések szakasz hosszai (tarifa-km).....	93
17. táblázat	A Bécs – Pozsony tarifák (€-ban), oda-vissza út (naponta).....	94

Térkép- és ábrajegyzék

1. térkép	A lakosság eloszlása a JORDES+ régióban NUTS-III-régiók szerint	18
2. térkép	Jordes+ régió, népességfejlődés 1991-2001	21
3. térkép	Bécs – Pozsony, népességfejlődés 1991-2001	22
4. térkép	Nagy népességi dinamikájú községek a bécsi régióban 1951 - 2001	27
5. térkép	Nagy népességi dinamikájú községek a JORDES+ régióban 1991 - 2001	30
6. térkép	Globális integrációs zónák Európában	37
7. térkép	Útépítési projektek (válogatás)	42
8. térkép	Vasúti projektek	45
9. térkép	A forgalom növekedése és megoszlása Bécs külső folyosóján	49
10. térkép	A Bécsbe ingázók megoszlása – vasúti forgalom	54
11. térkép	A Bécsbe ingázók megoszlása – buszforgalom	54
12. térkép	A Jordes+ régió együttműködési területei	61
13. térkép	Központszerkezet és a tömegközlekedés minősége – magas- és legmagasabb rangú összeköttetések	70
14. térkép	Központszerkezet és a tömegközlekedés minősége – régiók közötti összeköttetések	71
15. térkép	Központszerkezet és a tömegközlekedés minősége – regionális/egyéb összeköttetések	72
16. térkép	Vasúti összeköttetés Bécs– Pozsony, kiválasztott gyorsvonat-megállók lakossági potenciálja	80
17. térkép	Közlekedési intézkedések	88
18. térkép	Vasúti összeköttetés Bécs– Pozsony, lehetséges megállók	90
19. térkép	Logisztika, elosztás, termelés telephely területek	99
20. térkép	Gazdasági infrastruktúra	102
21. térkép	Kumulatív dinamika forgatókönyve	111
22. térkép	Policentrikus struktúra forgatókönyve	112
23. térkép	IV – tengely forgatókönyv	117
24. térkép	Tömegközlekedési súlypontok - forgatókönyv	118
1. ábra	A közlekedés erőssége a JORDES+ régió határain 1998 – 2002 között, személyautó/ 24 óra	50
2. ábra	A közlekedés erőssége a JORDES+ régió határai mentén 1998 – 2002 között, busz/ 24 óra	50
3. ábra	Bécs – Pozsony utazási idő összehasonlítás Állapot és kiépítés [perc]	76